

2024/1226

29.4.2024.

DIREKTIVA (EU) 2024/1226 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 24. travnja 2024.

o definiciji kaznenih djela i sankcija za kršenje Unijinih mjera ograničavanja i izmjeni Direktive (EU) 2018/1673

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 83. stavak 1.,

uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU) 2022/2332 od 28. studenoga 2022. o utvrđivanju kršenja Unijinih mjera ograničavanja kao područja kriminaliteta koje ispunjava kriterije iz članka 83. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Kako bi se zajamčile djelotvorna primjena Unijinih mjera ograničavanja i cjelovitost unutarnjeg tržišta u Uniji te postigla visoka razina sigurnosti u području slobode, sigurnosti i pravde, potrebno je utvrditi minimalna pravila o definiciji kaznenih djela i sankcija za kršenje tih Unijinih mjera ograničavanja.
- (2) Unijine mjere ograničavanja, kao što su mjere koje se odnose na zamrzavanje sredstava i gospodarskih izvora, zabrane stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih izvora i zabrane ulaska na državno područje države članice ili provoza preko njega, kao i sektorske gospodarske i financijske mjere i embarga na oružje, među ključnim su alatima za promicanje ciljeva zajedničke vanjske i sigurnosne politike („ZVSP”), kako su utvrđeni u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji („UEU”). Ti ciljevi uključuju zaštitu vrijednosti, sigurnosti, neovisnosti i cjelovitosti Unije, učvršćivanje i podržavanje demokracije, vladavine prava, ljudskih prava i načela međunarodnog prava te očuvanje mira, sprečavanje sukoba i jačanje međunarodne sigurnosti u skladu s ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda.
- (3) Kako bi se osigurala djelotvorna primjena Unijinih mjera ograničavanja, potrebno je da države članice imaju učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće kaznene i nekaznene sankcije za kršenje tih Unijinih mjera ograničavanja, uključujući u njima utvrđene obveze kao što je obveza prijavljivanja. Potrebno je i da se te sankcije odnose na zaobilaženje Unijinih mjera ograničavanja.
- (4) Djelotvorna primjena Unijinih mjera ograničavanja zahtijeva zajednička minimalna pravila o definicijama kaznenog postupanja kojim se krše Unijine mjere ograničavanja. Države članice trebale bi osigurati da takvo postupanje predstavlja kazneno djelo ako je namjerno i ako se njime krši zabrana ili obveza koja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja ili koja je utvrđena u nacionalnoj odredbi kojom se provodi Unijina mjeru ograničavanja, ako je potrebno provođenje te mjere na nacionalnoj razini. Određena postupanja trebala bi predstavljati kazneno djelo i ako su počinjena iz krajnje nepažnje. Što se tiče kaznenih djela definiranih u ovoj Direktivi, pojam „krajnje nepažnje” trebao bi se tumačiti u skladu s nacionalnim pravom, uzimajući u obzir relevantnu sudsku praksu Suda Europske unije. Države članice trebale bi moći odlučiti da kršenja Unijinih mjera ograničavanja koja uključuju sredstva, gospodarske izvore, robu, usluge, transakcije ili aktivnosti u vrijednosti manjoj od 10 000 EUR ne

⁽¹⁾ SL L 308, 29.11.2022., str. 18.

⁽²⁾ SL C 184, 25.5.2023., str. 59.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 12. ožujka 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 12. travnja 2024.

predstavljaju kaznena djela. Isključivanje određenih kršenja iz područja primjene ove Direktive ne utječe na obveze utvrđene u aktima kojima se utvrđuju Unijine mjere ograničavanja kako bi se osiguralo da su kršenja kažnjiva učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznenim ili nekaznenim sankcijama.

- (5) U aktima kojima se utvrđuju Unijine mjere ograničavanja mogu se predvidjeti iznimke od zabrana koje su u njima utvrđene u obliku izuzeća ili odstupanja. Postupanje koje je obuhvaćeno izuzećem predviđenim u aktu kojim se utvrđuju Unijine mjere ograničavanja ili odobreno od strane nadležnih tijela države članice putem odstupanja u skladu s aktima kojima se utvrđuju Unijine mjere ograničavanja ne bi trebalo smatrati kršenjem Unijine mjere ograničavanja.
- (6) Osobito, djelotvorna primjena Unijinih mjera ograničavanja iziskuje zajednička minimalna pravila za kršenja mjera koje se sastoje od zamrzavanja sredstava ili gospodarskih izvora kako je utvrđeno u relevantnim uredbama Vijeća. Te mjere uključuju zabranu izravnog ili neizravnog stavljanja na raspolaganje sredstava ili gospodarskih izvora fizičkim ili pravnim osobama, subjektima ili tijelima koji podliježu mjerama koje se sastoje od zamrzavanja sredstava ili gospodarskih izvora ili u njihovu korist, kao i obvezu zamrzavanja svih sredstava i gospodarskih izvora koji pripadaju tim istim osobama, subjektima ili tijelima, ili su u njihovu posjedu, vlasništvu ili pod njihovom kontrolom.
- (7) Unijine mjere ograničavanja uključuju ograničenja ulaska (zabrane putovanja) koja bi trebala biti obuhvaćena ovom Direktivom. Takvim se mjerama, koje su obično utvrđene u odluci Vijeća donesenoj na temelju članka 29. UFEU-a i provode se nacionalnim pravom, zahtijeva od država članica da poduzmu potrebne mjere kako bi spriječile ulazak fizičkih osoba uvrštenih na popis u bilo koju zonu državnog područja države članice ili provoz preko njih.
- (8) Države članice potiču se da posebnu pažnju posvete mehanizmima za dodjelu državljanstva i boravišta kako bi se spriječilo da se pojedinci koji podliježu Unijinim mjerama ograničavanja koriste tim mehanizmima za kršenje takvih Unijinih mjera ograničavanja.
- (9) Počinjanje ili nastavak bilo kojeg oblika transakcija, uključujući financijske transakcije, kao i dodjela ili nastavak izvršenja bilo kojeg ugovora o javnoj nabavi ili ugovora o koncesiji obuhvaćenih područjem primjene direktiva 2009/81/EZ ⁽⁴⁾, 2014/23/EU ⁽⁵⁾, 2014/24/EU ⁽⁶⁾ ili 2014/25/EU ⁽⁷⁾ Europskog parlamenta i Vijeća s trećom državom, tijelima treće države ili subjektima i tijelima koji su u izravnom ili neizravnom vlasništvu ili pod kontrolom treće države ili tijela treće države trebali bi predstavljati kazneno djelo ako zabrana ili ograničenje tog postupanja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja.
- (10) Unijine mjere ograničavanja uključuju zabranu trgovanja, uvoza, izvoza, prodaje, kupnje, prijenosa, provoza ili prijevoza robe ili usluga. Kršenje takvih zabrana trebalo bi predstavljati kazneno djelo, među ostalim ako se roba uvozi u treću zemlju ili izvozi iz treće zemlje kako bi se prenijela na odredište u vezi s kojim zabrana uvoza, izvoza, prodaje, kupnje, prijenosa, provoza ili prijevoza te robe predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja. Izravno ili neizravno pružanje tehničke pomoći, brokerskih usluga, osiguranja i svih drugih usluga povezanih s tom robom ili uslugama također bi trebalo predstavljati kazneno djelo. U tu svrhu pojam „roba” uključuje robu, kao što su vojna tehnologija i oprema, roba, softver i tehnologija, koja je uvrštena na Zajednički popis robe vojne namjene Europske unije koji je Vijeće donijelo 20. veljače 2023. ⁽⁸⁾ ili je navedena u prilogima I. i IV. Uredbi (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾.

⁽⁴⁾ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).

⁽⁵⁾ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

⁽⁶⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

⁽⁷⁾ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

⁽⁸⁾ SL C 72, 28.2.2023., str. 2.

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnog namjenom (SL L 206, 11.6.2021., str. 1.).

- (11) Unijine mjere ograničavanja uključuju sektorske gospodarske i financijske mjere koje se odnose na pružanje financijskih usluga ili obavljanje financijskih aktivnosti. Takve financijske usluge i aktivnosti uključuju, ali nisu ograničene na financiranje i financijsku pomoć, pružanje ulaganja i investicijskih usluga, izdavanje prenosivih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca, prihvaćanje depozita, pružanje specijaliziranih usluga financijske komunikacije, trgovanje novčanicama, pružanje usluga povezanih s kreditnim rejtingom te pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom i kriptonovčanicima. Kršenje tih sektorskih gospodarskih i financijskih mjera trebalo bi predstavljati kazneno djelo.
- (12) Unijine mjere ograničavanja uključuju sektorske gospodarske i financijske mjere koje se odnose na pružanje usluga koje nisu financijske usluge. Takve usluge uključuju, ali nisu ograničene na pružanje usluga pravnog savjetovanja, usluga povjerenja, usluga odnosa s javnošću, usluga računovodstva, revizije, knjigovodstva i poreznog savjetovanja, savjetovanja u području poslovanja i menadžmenta, savjetovanja u području IT-a, usluga radiodifuzijskog emitiranja, arhitektonskih i inženjerskih usluga. Kršenje tih sektorskih gospodarskih i financijskih mjera trebalo bi predstavljati kazneno djelo.
- (13) Nijedna odredba ove Direktive ne bi se trebala tumačiti kao nametanje bilo kakvih obveza fizičkim osobama kojima bi se dovelo u pitanje pravo osobe da samu sebe ne izloži kaznenom progonu i da se brani šutnjom, kako je utvrđeno u članku 7. Direktive (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰⁾, za države članice koje ona obvezuje, i članku 48. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”).
- (14) Djelotvorna primjena Unijinih mjera ograničavanja iziskuje zajednička minimalna pravila o definiciji kaznenih djela koja se sastoje od postupanja kojim se zaobilaze Unijine mjere ograničavanja.
- (15) Primjer sve raširenijeg postupanja kojim se zaobilaze Unijine mjere ograničavanja jest praksa osoba, subjekata i tijela uvrštenih na popis da koriste, prenose trećoj strani ili na drugi način ustupaju sredstva ili gospodarske izvore koji su u izravnom ili neizravnom vlasništvu tih osoba, subjekata ili tijela uvrštenih na popis ili pod njihovom kontrolom radi prikrivanja tih sredstava ili gospodarskih izvora. Nadalje, prakse pružanja lažnih ili obmanjujućih informacija, uključujući nepotpune relevantne informacije, kako bi se prikrilo da je osoba, subjekt ili tijelo uvršteno na popis krajnji vlasnik ili korisnik sredstava ili gospodarskih izvora koji podliježu Unijinim mjerama ograničavanja također predstavljaju zaobilazanje Unijinih mjera ograničavanja. Stoga bi to postupanje kojim se zaobilaze Unijine mjere ograničavanja trebalo predstavljati kazneno djelo na temelju ove Direktive.
- (16) Nepoštovanje obveze prijavljivanja nadležnim upravnim tijelima utvrđene u aktima kojima se utvrđuju Unijine mjere ograničavanja trebalo bi predstavljati kazneno djelo na temelju ove Direktive.
- (17) Djelotvornu primjenu Unijinih mjera ograničavanja iziskuje zajednička minimalna pravila o definiciji kaznenih djela koja se sastoje od postupanja kojim se krše ili ne ispunjavaju posebni uvjeti iz odobrenja nadležnih tijela za obavljanje određenih aktivnosti, koje bez takvog odobrenja čine kršenje zabrane ili ograničenja koje predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja. Svaka aktivnost koja se provodi bez odobrenja mogla bi se, ovisno o okolnostima slučaja, smatrati kršenjem Unijinih mjera ograničavanja koje se sastoje od zamrzavanja sredstava ili gospodarskih izvora, zabrana putovanja, embarga na oružje ili drugih sektorskih gospodarskih i financijskih mjera.
- (18) Pravni stručnjaci, kako ih definiraju države članice, trebali bi podlijezati ovoj Direktivi, uključujući obvezu prijavljivanja kršenja Unijinih mjera ograničavanja, pri pružanju usluga u kontekstu profesionalnih aktivnosti kao što su pravne, financijske i trgovinske usluge. Postoji jasan rizik od zlorabe usluga tih pravnih stručnjaka u svrhu kršenja Unijinih mjera ograničavanja. Međutim, trebala bi postojati izuzeća od svake obveze prijavljivanja informacija koje prime od jedne od svojih stranaka ili koje dobiju o njoj tijekom utvrđivanja njihova pravnog položaja ili tijekom obavljanja zadaće obrane ili zastupanja te stranke u sudskim postupcima ili u vezi sa sudskim postupcima, uključujući davanje savjeta o pokretanju ili izbjegavanju takvih postupaka. Stoga bi takvi pravni savjeti i dalje trebali podlijezati obvezi čuvanja profesionalne tajne, osim ako pravni stručnjak namjerno sudjeluje u kršenju Unijinih mjera ograničavanja, ako se pravni savjeti pružaju u svrhu kršenja Unijinih mjera ograničavanja ili ako pravni stručnjak zna da klijent traži pravni savjet u svrhu kršenja Unijinih mjera ograničavanja.

⁽¹⁰⁾ Direktiva (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11.3.2016., str. 1.).

- (19) Unijine mjere ograničavanja ne bi smjele dovesti do diskriminacije klijenata kreditnih i financijskih institucija ili do njihova neopravdanog isključenja iz pristupa financijskim uslugama.
- (20) Ovom se Direktivom ne namjerava kriminalizirati humanitarna pomoć osobama kojima je potrebna pomoć ili aktivnosti kojima se podupiru osnovne ljudske potrebe, a koje se pružaju u skladu s načelima nepristranosti, čovječnosti, neutralnosti i neovisnosti te, ako je primjenjivo, s međunarodnim humanitarnim pravom.
- (21) Poticanje na kaznena djela na temelju ove Direktive, kao i pomaganje u njima, trebalo bi kriminalizirati. Trebalo bi kriminalizirati i pokušaj počinjenja određenih kaznenih djela iz ove Direktive.
- (22) Sankcije za fizičke osobe za kaznena djela povezana s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja kako su definirana u ovoj Direktivi trebale bi biti učinkovite, odvraćajuće i proporcionalne. U tom cilju trebalo bi utvrditi najniže razine maksimalnog trajanja kazne zatvora za fizičke osobe. U kaznenim postupcima trebale bi biti dostupne i sporedne sankcije ili mjere.
- (23) S obzirom na to da pravne osobe također podliježu Unijinim mjerama ograničavanja, takve pravne osobe trebale bi se smatrati odgovornima za kaznena djela povezana s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja kako su definirana ovom Direktivom. „Pravnim osobama” stoga se smatra svaki pravni subjekt koji ima takav status na temelju primjenjivog prava, osim država ili javnih tijela koja izvršavaju funkcije državne vlasti i javnih međunarodnih organizacija. Radi postizanja ciljeva ove Direktive, države članice čijim pravom je predviđena kaznena odgovornost pravnih osoba trebale bi osigurati da njihovo pravo sadržava učinkovite, odvraćajuće i proporcionalne vrste i razine kaznenih sankcija kako je utvrđeno u ovoj Direktivi. Radi postizanja ciljeva ove Direktive, države članice čijim pravom nije predviđena kaznena odgovornost pravnih osoba trebale bi osigurati da njihovo pravo sadržava učinkovite, odvraćajuće i proporcionalne vrste i razine nekaznenih sankcija kako je utvrđeno u ovoj Direktivi. Najviša razina novčanih kazni predviđenih u ovoj Direktivi za kaznena djela koja su u njoj definirana trebala bi se primjenjivati barem na najteže oblike takvih kaznenih djela. Važno je da se u obzir uzmu težina postupanja, kao i osobne, financijske i druge okolnosti dotičnih pravnih osoba kako bi se osiguralo da je izrečena sankcija učinkovita, odvraćajuća i proporcionalna. Države članice trebale bi moći utvrditi najviše razine novčanih kazni kao postotak ukupnog svjetskog prihoda dotične pravne osobe ili u fiksnim iznosima. Pri prenošenju ove Direktive države članice trebale bi odlučiti koju će od tih dviju mogućnosti upotrijebiti.
- (24) Ako se države članice pri određivanju novčanih kazni koje treba izreći pravnim osobama odluče provesti kriterij ukupnog svjetskog prihoda pravne osobe, trebale bi odlučiti hoće li se taj prihod računati na osnovi poslovne godine koja prethodi godini u kojoj je počinjeno kazneno djelo ili na osnovi poslovne godine koja prethodi godini odluke o izricanju novčane kazne. Države članice trebale bi ujedno razmotriti utvrđivanje pravila za slučajeve u kojima nije moguće odrediti iznos novčane kazne na osnovi ukupnog svjetskog prihoda pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je počinjeno kazneno djelo ili poslovne godine koja prethodi godini odluke o izricanju novčane kazne. U takvim bi slučajevima države članice trebale moći uzeti u obzir druge kriterije, poput ukupnog svjetskog prihoda u nekoj drugoj poslovnoj godini. Ako ta pravila uključuju utvrđivanje fiksnih iznosa novčanih kazni, tada ne bi trebalo biti potrebno da maksimalna razina tih iznosa dosegne razine koje su u ovoj Direktivi utvrđene kao minimalni zahtjev za najvišu razinu novčanih kazni utvrđenih u fiksnim iznosima.
- (25) Ako se države članice odluče za najvišu razinu novčanih kazni utvđenih u fiksnim iznosima, takve bi razine trebalo utvrditi u nacionalnom pravu. Najviše razine takvih novčanih kazni trebale bi se primjenjivati na najteže oblike kaznenih djela definiranih ovom Direktivom koje počine financijski jake pravne osobe. Države članice trebale bi moći odlučiti o metodi izračuna tih najviših razina novčanih kazni, uključujući posebne uvjete za njih. Države članice poziva se da redovito preispituju razine novčanih kazni određenih u fiksnim iznosima s obzirom na stope inflacije i druge fluktuacije u novčanim vrijednostima, u skladu s postupcima utvrđenima u njihovu nacionalnom pravu. Države članice čija valuta nije euro trebale bi predvidjeti najviše razine novčanih kazni u svojoj valuti koje odgovaraju razinama određenima u ovoj Direktivi u eurima na datum njenog stupanja na snagu. Te se države članice pozivaju da redovito preispituju razine novčanih kazni i s obzirom na razvoj deviznog tečaja.

- (26) Utvrđivanjem najviše razine novčanih kazni ne dovodi se u pitanje diskrecijsko pravo sudaca ili sudova u kaznenim postupcima da izreknu primjerene sankcije u pojedinačnim slučajevima. S obzirom na to da se ovom Direktivom ne uspostavljaju najniže razine novčanih kazni, suci ili sudovi trebali bi u svakom slučaju izreći primjerene sankcije uzimajući u obzir pojedinačne, financijske i druge okolnosti dotične pravne osobe i težinu postupanja.
- (27) Razine izrečenih sankcija trebalo bi dodatno uskladiti, a djelotvornost tih razina trebala bi se poticati uvođenjem zajedničkih otegotnih okolnosti koje, u skladu s relevantnim odredbama nacionalnog prava, odražavaju težinu počinjenog kaznenog djela. Pojam „otegotnih okolnosti” trebalo bi shvatiti ili kao činjenice koje omogućuju nacionalnom sucu ili sudu da za isto kazneno djelo izrekne strože kazne od kazne koja se obično izriče bez tih činjenica ili kao mogućnost da se nekoliko kaznenih djela tretira kumulativno kako bi se povećala razina sankcije. Države članice trebale bi osigurati, u skladu s nacionalnim pravom, da se barem jedna od sljedećih okolnosti može smatrati otegotnim okolnostima: ako je kazneno djelo počinjeno u okviru zločinačke organizacije kako je definirana u Okvirnoj odluci Vijeća 2008/841/PUP⁽¹¹⁾; ako je kazneno djelo uključivalo uporabu lažnih ili krivotvorenih isprava; ako je kazneno djelo počinio profesionalni pružatelj usluga kršeći svoje profesionalne obveze; ako je kazneno djelo počinio javni službenik pri obavljanju svojih dužnosti, što se može odnositi na bilo kojeg relevantnog službenika, bez obzira na to obnaša li formalnu dužnost u Uniji, državama članicama ili trećim zemljama, ili na drugu osobu koja obavlja javnu funkciju; ako je kaznenim djelom ostvarena znatna financijska korist ili se to očekivalo ili su izbjegnuti znatni troškovi, izravno ili neizravno; ako je počinitelj uništio dokaze ili zastrašivao svjedoke ili podnositelje pritužbi ili utjecao na njih; ili ako je fizička ili pravna osoba prethodno pravomoćno osuđena. Države članice trebale bi osigurati da se barem jedna od tih otegotnih okolnosti predvidi kao moguća otegotna okolnost u skladu s primjenjivim pravilima u njihovom pravnom sustavu o otegotnim okolnostima. U svakom slučaju, sudac ili sud trebali bi moći odlučiti hoće li povećati kaznu uzimajući u obzir sve okolnosti pojedinačnog predmeta.
- (28) Države članice trebale bi osigurati, u skladu s nacionalnim pravom, da se barem jedna od sljedećih okolnosti može smatrati olakotnim okolnostima: ako počinitelj nadležnim tijelima pruža informacije koje ta tijela inače ne bi mogla dobiti i time im pomaže da identificiraju ili privedu pravdi druge počinitelje; ili ako počinitelj nadležnim tijelima pruža informacije koje ta tijela inače ne bi mogla dobiti i time im pomaže da pronađu dokaze. Pri procjeni olakotnih okolnosti, sudac ili sud trebali bi moći odlučiti hoće li smanjiti kaznu uzimajući u obzir posebne okolnosti svakog pojedinačnog predmeta. Te okolnosti mogle bi uključivati prirodu, vrijeme i opseg informacija koje pruži počinitelj te razinu njegove suradnje.
- (29) Zamrzavanje sredstava i gospodarskih izvora u skladu s Unijinim mjerama ograničavanja upravne je prirode. Stoga bi ga trebalo razlikovati od mjera zamrzavanja kaznenopravne prirode iz Direktive 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹²⁾. Države članice trebale bi omogućiti zamrzavanje i oduzimanje predmeta i imovinske koristi iz kaznenih djela iz ove Direktive. Države članice koje obvezuje Direktiva 2014/42/EU trebale bi to činiti u skladu s tom direktivom. Također, osobito u situacijama u kojima osoba uvrštena na popis, ili zastupnik subjekta ili tijela uvrštenog na popis, čini određena kaznena djela u pogledu zaobilaženja Unijine mjere ograničavanja ili sudjeluje u takvim kaznenim djelima, potrebno je omogućiti zamrzavanje i oduzimanje sredstava i gospodarskih izvora koji podliježu Unijinim mjerama ograničavanja, čak i ako oni možda ne predstavljaju predmete ili imovinsku korist na temelju Direktive 2014/42/EU. U tim okolnostima, kao posljedica prikrivanja, osoba, subjekt ili tijelo uvršteno na popis može nastaviti pristupati i u potpunosti se koristiti ili raspolagati prikrivenim sredstvima ili gospodarskim izvorima koji su predmet Unijinih mjera ograničavanja. Takva sredstva ili gospodarski izvori trebali bi stoga podlijezati zamrzavanju i oduzimanju u skladu s Direktivom 2014/42/EU. Prava *bona fide* trećih strana ne bi trebala biti dovedena u pitanje.
- (30) Države članice trebale bi utvrditi pravila o rokovima zastare koji su potrebni za djelotvorno suzbijanje kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja, ne dovodeći u pitanje nacionalna pravila kojima se ne određuju rokovi zastare za istragu, kazneni progon i izvršavanje. Na temelju ove Direktive državama članicama dopušteno je utvrditi rokove zastare koji su kraći od onih koji su predviđeni ovom Direktivom, pod uvjetom da je u njihovim pravnim sustavima moguće prekinuti ili suspendirati takve kraće rokove zastare u slučaju akata koji se mogu točno utvrditi u skladu s nacionalnim pravom.

⁽¹¹⁾ Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.).

⁽¹²⁾ Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29.4.2014., str. 39.).

- (31) Osobito s obzirom na mobilnost počinitelja, zajedno s prekograničnom prirodom kaznenih djela definiranih u ovoj Direktivi i mogućnošću provedbe prekograničnih istraga, države članice trebale bi utvrditi nadležnost u cilju djelotvornog suzbijanja takvih kaznenih djela.
- (32) Kako bi se osigurala djelotvorna istraga i kazneni progon kršenja Unijinih mjera ograničavanja, države članice trebale bi nadležnim tijelima staviti na raspolaganje učinkovite istražne alate, kao što su oni koji su na raspolaganju u njihovu nacionalnom pravu za suzbijanje organiziranog kriminala ili drugih slučajeva teških kaznenih djela, ako je upotreba tih alata primjerena i proporcionalna naravi i težini kaznenih djela kako su predviđena u nacionalnom pravu te u mjeri u kojoj je ta upotreba primjerena i proporcionalna. Takvi bi alati mogli uključivati presretanje komunikacija, prikriveni nadzor, uključujući elektronički nadzor, kontrolirane isporuke, praćenje bankovnih računa i ostale alate za financijsku istragu. Ti bi se alati trebali koristiti u skladu s načelom proporcionalnosti te poštujući u cijelosti Povelju. Nužno je poštovati pravo na zaštitu osobnih podataka.
- (33) Za osobe iz članka 4. Direktive (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾ koje nadležnim tijelima prijavljuju informacije o prošlim, tekućim ili planiranim kršenjima Unijinih mjera ograničavanja, među ostalim o pokušajima zaobilaženja tih mjera, a koje su te informacije dobile u kontekstu aktivnosti povezanih s njihovim poslom, postoji rizik osvete u tom kontekstu. Prijave koje podnose takve osobe mogu ojačati provedbu Unijinih mjera ograničavanja pružanjem informacija koje se odnose, na primjer, na činjenice o kršenju Unijinih mjera ograničavanja, njihove okolnosti te uključene pojedince, poduzeća i treće zemlje. Stoga bi trebalo osigurati da su uspostavljeni odgovarajući mehanizmi koji tim osobama koje prijavljuju kršenja omogućuju da rabe povjerljive kanale i upozoravaju nadležna tijela te koji ih štite od osvete. U tu bi svrhu trebalo predvidjeti da je Direktiva (EU) 2019/1937 primjenjiva na prijave kršenja Unijinih mjera ograničavanja i zaštitu osoba koje prijavljuju takva kršenja, pod uvjetima navedenima u toj direktivi.
- (34) Kako bi se osigurao djelotvoran, integriran i dosljedan sustav izvršavanja zakonodavstva, države članice trebale bi organizirati unutarnju suradnju i komunikaciju među svim svojim nadležnim tijelima uključenima u izvršavanje upravnog i kaznenog zakonodavstva.
- (35) Kako bi se osigurali djelotvorna istraga i kazneni progon počinitelja kršenja Unijinih mjera ograničavanja, nadležna tijela država članica trebala bi surađivati jedna s drugima putem Europol, Eurojusta i Ureda europskog javnog tužitelja, kao i s tim tijelima, u okviru njihovih nadležnosti i u skladu s primjenjivim pravnim okvirom. Nadležna tijela država članica također bi trebala međusobno i s Komisijom razmjenjivati informacije o praktičnim pitanjima. Komisija bi, prema potrebi, mogla uspostaviti mrežu stručnjaka i djelatnika za razmjenu najboljih praksi i pružanje pomoći nadležnim tijelima država članica kako bi se olakšala istraga kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. Takva pomoć ne bi trebala podrazumijevati sudjelovanje Komisije u istrazi ili kaznenom progonu u pojedinačnim kaznenim predmetima koje provode nadležna tijela država članica i ne bi se trebala shvatiti tako da uključuje financijsku potporu ili bilo koju drugu proračunsku obvezu Komisije.
- (36) U cilju djelotvornog odgovaranja na kaznena djela definirana u ovoj Direktivi, potrebno je da nadležna tijela u državama članicama prikupljaju točne, dosljedne i usporedive statističke podatke o tim kaznenim djelima. Stoga bi države članice trebale osigurati da je uspostavljen prikladan sustav za bilježenje, izradu i dostavljanje postojećih statističkih podataka o kaznenim djelima definiranim u ovoj Direktivi. Važno je da države članice te statističke podatke upotrebljavaju za strateško i operativno planiranje aktivnosti izvršavanja zakonodavstva, za analiziranje opsega i trendova u kaznenim djelima povezanim s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja, kao i za pružanje informacija građanima. Države članice trebale bi Komisiji dostavljati relevantne statističke podatke o postupcima povezanim s kršenjem Unijine mjere ograničavanja, dobivene iz podataka koji već postoje na centraliziranoj ili decentraliziranoj razini unutar cijele države članice. Komisija bi trebala redovito ocjenjivati i u izvješću objavljivati rezultate svoje procjene na temelju statističkih podataka koje dostavljaju države članice.
- (37) Izmjenom Direktive (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾ trebalo bi osigurati da se kršenje Unijinih mjera ograničavanja smatra predikatnim kaznenim djelom pranja novca u skladu s tom direktivom.

⁽¹³⁾ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26.11.2019., str. 17.).

⁽¹⁴⁾ Direktiva (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (SL L 284, 12.11.2018., str. 22.).

- (38) S obzirom na hitnu potrebu da pojedinci i pravne osobe uključeni u kršenje Unijinih mjera ograničavanja za to odgovaraju, države članice trebale bi staviti na snagu zakone i druge propise koji su potrebni za usklađivanje s ovom Direktivom u roku od 12 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive.
- (39) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (40) U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i UFEU-u, Irska je pismom od 3. ožujka 2023. obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Direktive.
- (41) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, to jest utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila u vezi s definicijama kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja i dostupnosti učinkovitih, odvraćajućih i proporcionalnih kaznenopravnih sankcija za kaznena djela povezana s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja ne mogu dostatno ostvariti države članice, uzimajući u obzir inherentnu prekograničnu prirodu kršenja Unijinih mjera ograničavanja i njezin potencijal za ugrožavanje postizanja ciljeva Unije u pogledu očuvanja međunarodnog mira i sigurnosti te očuvanja zajedničkih vrijednosti Unije, nego se zbog opsega i učinaka ove Direktive oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (42) Pri provedbi ove Direktive države članice trebale bi osigurati poštovanje postupovnih prava osumnjičenih ili okrivljenih osoba u kaznenom postupku. U tom pogledu obveze na temelju ove Direktive ne bi trebale utjecati na obveze država članica na temelju prava Unije o postupovnim pravima u kaznenom postupku, posebno na temelju direktiva 2010/64/EU⁽¹⁵⁾, 2012/13/EU⁽¹⁶⁾, 2013/48/EU⁽¹⁷⁾, (EU) 2016/343, (EU) 2016/800⁽¹⁸⁾ i (EU) 2016/1919⁽¹⁹⁾ Europskog parlamenta i Vijeća.
- (43) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela posebno priznata Poveljom, uključujući pravo na slobodu i sigurnost, zaštitu osobnih podataka, slobodu poduzetništva, pravo na vlasništvo, pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje, pretpostavku nedužnosti i pravo na obranu, uključujući pravo osobe da samu sebe ne izloži kaznenom progonu i da se brani šutnjom, načelo zakonitosti i razmjernosti kaznenih djela i sankcija, uključujući načelo zabrane retroaktivnosti kaznenih sankcija, kao i načelo *ne bis in idem*. Ovom se Direktivom nastoji osigurati potpuno poštovanje tih prava i načela te se treba provesti u skladu s time,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila o definiciji kaznenih djela i sankcija za kršenje Unijinih mjera ograničavanja.

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima (SL L 280, 26.10.2010., str. 1.).

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku (SL L 142, 1.6.2012., str. 1.).

⁽¹⁷⁾ Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima (SL L 294, 6.11.2013., str. 1.).

⁽¹⁸⁾ Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21.5.2016., str. 1.).

⁽¹⁹⁾ Direktiva (EU) 2016/1919 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pravnoj pomoći za osumnjičene i okrivljenike u kaznenom postupku i za tražene osobe u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga (SL L 297, 4.11.2016., str. 1.).

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „Unijine mjere ograničavanja” znači mjere ograničavanja koje Unija donosi na temelju članka 29. UEU-a ili članka 215. UFEU-a;
2. „osoba, subjekt ili tijelo uvršteno na popis” znači fizička ili pravna osoba, subjekt ili tijelo koje je predmet Unijinih mjera ograničavanja;
3. „sredstva” znači financijska imovina i koristi bilo koje vrste, uključujući, ali ne ograničavajući se na:
 - (a) gotovinu, čekove, novčana potraživanja, mjenice, platne naloge i druge platne instrumente;
 - (b) depozite u financijskim institucijama ili drugim subjektima, stanja na računima, dugove i dužničke obveze;
 - (c) vrijednosne papire i dužničke instrumente kojima se trguje javno i privatno, uključujući dionice i udjele, potvrde o vrijednosnim papirima, obveznice, mjenice, varante, zadužnice i ugovore o financijskim izvedenicama;
 - (d) kamate, dividende ili druge prihode od imovine ili vrijednost koja je proizišla iz imovine ili je ostvarena njome;
 - (e) kredite, prava prijeboja, jamstva, garancije za dobro izvršenje posla ili druge financijske obveze;
 - (f) akreditive, teretnice, kupoprodajne ugovore;
 - (g) dokumente kojima se dokazuje udio u sredstvima ili financijskim izvorima;
 - (h) kriptoomovinu kako je definirana u članku 3. stavku 1. točki 5. Uredbe (EU) 2023/1114 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁰⁾;
4. „gospodarski izvori” znači imovina bilo koje vrste, materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, koja nije sredstva, ali koja se može upotrijebiti za stjecanje financijskih sredstava, robe ili usluga;
5. „zamrzavanje sredstava” znači sprečavanje kretanja, prijenosa, izmjene ili upotrebe sredstava ili pristupa sredstvima, ili raspolaganja sredstvima na način koji bi doveo do promjene u njihovom obujmu, iznosu, lokaciji, vlasništvu, posjedu, naravi, odredištu ili do promjene koja bi omogućila korištenje tih sredstava, uključujući upravljanje portfeljem;
6. „zamrzavanje gospodarskih izvora” znači sprečavanje upotrebe gospodarskih izvora za stjecanje sredstava, robe ili usluga, uključujući, ali ne ograničavajući se na prodaju, davanje u najam ili stavljanje pod hipoteku.

Članak 3.

Kršenje Unijinih mjera ograničavanja

1. Države članice osiguravaju da, ako je počinjeno s namjerom i ako se njime krši zabrana ili obveza koja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja ili koja je utvrđena u nacionalnoj odredbi kojom se provodi Unijina mjeru ograničavanja, ako je potrebno provođenje na nacionalnoj razini, sljedeće postupanje predstavlja kazneno djelo:
 - (a) stavljanje na raspolaganje sredstava ili gospodarskih izvora izravno ili neizravno osobi, subjektu ili tijelu uvrštenom na popis ili u njihovu korist, čime se krši zabrana koja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja;
 - (b) propuštanje da se zamrznu sredstva ili gospodarski izvori koji pripadaju osobi, subjektu ili tijelu uvrštenom na popis ili su u njihovu vlasništvu ili posjedu ili pod njihovom kontrolom, čime se krši obveza koja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja;

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) 2023/1114 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o tržištima kriptoomovine i izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 1095/2010 te direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/1937 (SL L 150, 9.6.2023., str. 40.).

- (c) omogućivanje fizičkim osobama uvrštenima na popis da uđu na državno područje države članice ili da preko njega prođu, čime se krši zabrana koja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja;
- (d) sklapanje ili nastavljnje transakcija s trećom državom, tijelima treće države, subjektima i tijelima koji su izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom treće države ili tijela treće države, uključujući dodjelu ili nastavak izvršenja ugovora o javnoj nabavi ili ugovora o koncesiji, ako zabrana ili ograničavanje tog postupanja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja;
- (e) trgovanje robom, njezin uvoz, izvoz, prodaja, kupnja, prijenos, provoz ili prijevoz, kao i pružanje brokerskih usluga, tehničke pomoći ili drugih usluga povezanih s tom robom, ako zabrana ili ograničavanje tog postupanja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja;
- (f) pružanje financijskih usluga ili obavljanje financijskih aktivnosti, ako zabrana ili ograničavanje tog postupanja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja;
- (g) pružanje usluga koje nisu navedene u točki (f), ako zabrana ili ograničavanje tog postupanja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja;
- (h) zaobilaženje Unijine mjere ograničavanja:
 - i. korištenjem, prijenosom sredstava ili gospodarskih izvora koji su u izravnom ili neizravnom vlasništvu, posjedu ili pod kontrolom osobe, subjekta ili tijela uvrštenog na popis, a koji trebaju biti zamrznuti u skladu s Unijinom mjerom ograničavanja, trećoj strani ili svakim drugim raspolaganjem tim sredstvima i izvorima kako bi se prikrila ta sredstva ili ti gospodarski izvori;
 - ii. pružanjem lažnih ili obmanjujućih informacija kako bi se prikrila činjenica da je osoba, subjekt ili tijelo uvršteno na popis krajnji vlasnik ili korisnik sredstava ili gospodarskih izvora koji trebaju biti zamrznuti na temelju Unijine mjere ograničavanja;
 - iii. kad je riječ o fizičkoj osobi ili zastupniku subjekta ili tijela uvrštenog na popis, neispunjavanjem obveze koja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja da nadležnim upravnim tijelima prijave sredstva ili gospodarske izvore u okviru nadležnosti države članice koji im pripadaju, koji su u njihovu vlasništvu ili posjedu ili pod njihovom kontrolom;
 - iv. neispunjavanjem obveze koja predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja da se nadležnim upravnim tijelima dostave informacije o zamrznutim sredstvima ili gospodarskim izvorima ili informacije kojima se raspolaze o sredstvima ili gospodarskim izvorima na državnom području država članica koji pripadaju osobama, subjektima ili tijelima uvrštenima na popis ili su u njihovu vlasništvu ili posjedu ili pod njihovom kontrolom, a nisu zamrznuti, ako su takve informacije dobivene pri obavljanju profesionalne dužnosti;
- (i) kršenjem ili neispunjavanjem uvjeta iz odobrenja koja su izdala nadležna tijela za obavljanje aktivnosti koje bez takvog odobrenja čine kršenje zabrane ili ograničenja koje predstavlja Unijinu mjeru ograničavanja;

2. Države članice mogu predvidjeti da sljedeće postupanje ne predstavlja kazneno djelo:

- (a) postupanje navedeno u stavku 1. točkama (a), (b) i (h) ovog članka ako obuhvaća sredstva ili gospodarske izvore u vrijednosti manjoj od 10 000 EUR;
- (b) postupanje navedeno u stavku 1. točkama od (d) do (g) i točke (i) ovog članka ako obuhvaća robu, usluge, transakcije ili aktivnosti čija je vrijednost manja od 10 000 EUR.

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se prag od 10 000 EUR ili više može dosegnuti nizom postupanja navedenim u stavku 1. točkama (a) i (b) te točkama od (d) do (i) ovog članka, koja su povezana i iste vrste, ako je ta postupanja počinio isti počinitelj.

3. Države članice osiguravaju da postupanje navedeno u stavku 1. točki (e) predstavlja kazneno djelo i ako je počinjeno iz krajnje nepažnje, barem ako se to postupanje odnosi na robu uvršteni na Zajednički popis robe vojne namjene Europske unije ili na robu s dvojnomo namjenom navedenu u prilogima I. i IV. Uredbi (EU) 2021/821.

4. Ništa u stavku 1. ne tumači se kao uvođenje obveze za pravne stručnjake da prijavljuju informacije koje prime od jedne od svojih stranaka ili koje dobiju o njoj tijekom utvrđivanja pravnog položaja te stranke ili tijekom obavljanja zadaće obrane ili zastupanja te stranke u sudskim postupcima ili u vezi s njima, uključujući davanje savjeta o pokretanju ili izbjegavanju takvih postupaka.

5. Ništa u stavcima 1., 2. i 3. ne tumači se kao kriminaliziranje humanitarne pomoći osobama kojima je potrebna pomoć ili aktivnosti kojima se podupiru osnovne ljudske potrebe, a koje se pružaju u skladu s načelima nepristranosti, čovječnosti, neutralnosti i neovisnosti te, ako je to primjenjivo, s međunarodnim humanitarnim pravom.

Članak 4.

Poticanje, pomaganje i pokušaj

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su poticanje i pomaganje u počinjenju kaznenog djela iz članka 3. kažnjivi kao kazneno djelo.

2. Države članice osiguravaju da je pokušaj počinjenja kaznenih djela iz članka 3. stavka 1. točke (a), točaka od (c) do (g) te točke (h) podtočaka i. i ii. kažnjiv kao kazneno djelo.

Članak 5.

Sankcije za fizičke osobe

1. Države članice osiguravaju da su kaznena djela iz članaka 3. i 4. kažnjiva učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznenopravnim sankcijama.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su kaznena djela iz članka 3. kažnjiva kaznom zatvora kao najtežom sankcijom.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale:

(a) da su kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 1. točkom (h) podtočkama iii. i iv. kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje jedne godine ako ta kaznena djela uključuju sredstva ili gospodarske izvore u vrijednosti od najmanje 100 000 EUR na datum počinjenja kaznenog djela;

(b) da su kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 1. točkama (a) i (b) te točkom (h) podtočkama i. i ii. kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje pet godina ako ta kaznena djela uključuju sredstva ili gospodarske izvore u vrijednosti od najmanje 100 000 EUR na datum počinjenja kaznenog djela;

(c) da je kazneno djelo obuhvaćeno člankom 3. stavkom 1. točkom (c) kažnjivo kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje tri godine.

(d) da su kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 1. točkama od (d) do (g) te točkom (i) kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje pet godina ako ta kaznena djela uključuju robu, usluge, transakcije ili aktivnosti u vrijednosti od najmanje 100 000 EUR na datum počinjenja kaznenog djela;

(e) ako kazneno djelo obuhvaćeno člankom 3. stavkom 1. točkom (e) uključuje robu navedenu na Zajedničkom popisu robe vojne namjene Europske unije ili robu s dvojnomo namjenom navedenu u prilogima I. i IV. Uredbi (EU) 2021/821, da je takvo kazneno djelo kažnjivo kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje pet godina neovisno o vrijednosti uključene robe.

4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se prag od 100 000 EUR ili više može dosegnuti nizom kaznenih djela obuhvaćenih člankom 3. stavkom 1. točkama (a) i (b) te točkama od (d) do (i), koja su povezana i iste vrste, ako je ta kaznena djela počinio isti počinitelj.

5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da fizičke osobe koje su počinile kaznena djela iz članaka 3. i 4. mogu podlijetati sporednim kaznenim ili nekaznenim sankcijama ili mjerama koje mogu uključivati sljedeće:

(a) novčane kazne proporcionalne težini postupanja te individualnim, financijskim i ostalim okolnostima dotične fizičke osobe;

- (b) oduzimanje dozvola i odobrenja za obavljanje aktivnosti koje su dovele do relevantnog kaznenog djela;
- (c) zabranu držanja, unutar pravne osobe, rukovodećeg položaja koji je iste vrste kao onaj koji je upotrijebljen za počinjenje kaznenog djela;
- (d) privremene zabrane kandidiranja za javne dužnosti;
- (e) ako postoji javni interes, nakon procjene pojedinačnog slučaja, objavljivanje cijele ili dijela sudske odluke koja se odnosi na počinjeno kazneno djelo i izrečene sankcije ili mjere te koja može uključivati osobne podatke osuđenih osoba samo u propisno opravdanim iznimnim slučajevima.

Članak 6.

Odgovornost pravnih osoba

1. Države članice osiguravaju da se pravne osobe mogu smatrati odgovornima za kaznena djela iz članka 3. i 4. ako je takva kaznena djela u korist tih pravnih osoba počinila bilo koja osoba koja ima rukovodeći položaj u dotičnoj pravnoj osobi, bilo da je djelovala samostalno ili kao član nekog tijela te pravne osobe, na temelju:

- (a) ovlasti za zastupanje pravne osobe;
- (b) ovlasti za donošenje odluka u ime pravne osobe; ili
- (c) ovlasti za provođenje kontrole u pravnoj osobi.

2. Države članice osiguravaju da se pravne osobe mogu smatrati odgovornima ako je neprovođenje nadzora ili kontrole osobe iz stavka 1. ovog članka omogućilo da osoba koja je pod njezinom nadležnosti počinila kazneno djelo iz članka 3. i 4. u korist te pravne osobe.

3. Odgovornost pravnih osoba na temelju stavaka 1. i 2. ovog članka ne sprečava kazneni postupak protiv fizičkih osoba koje počinu, potiču ili su pomagači u kaznenim djelima iz članka 3. i 4.

Članak 7.

Sankcije za pravne osobe

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravna osoba koja se smatra odgovornom na temelju članka 6. može kazniti učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznenim ili nekaznenim sankcijama ili mjerama, koje uključuju kaznene ili nekaznene novčane kazne i mogu uključivati druge kaznene ili nekaznene sankcije ili mjere, kao što su:

- (a) ukidanje prava na javne naknade ili pomoć;
- (b) isključenje iz pristupa javnom financiranju, uključujući postupke javnog nadmetanja, bespovratna sredstva i koncesije;
- (c) zabrana obavljanja poslovnih djelatnosti;
- (d) oduzimanje dozvola i odobrenja za obavljanje djelatnosti koje su dovele do relevantnog kaznenog djela;
- (e) stavljanje pod sudski nadzor;
- (f) sudski nalog za likvidaciju;
- (g) zatvaranje objekata koji su korišteni za počinjenje kaznenog djela;
- (h) ako postoji javni interes, objavljivanje cijele ili dijela sudske odluke koja se odnosi na počinjeno kazneno djelo i izrečene sankcije ili mjere, ne dovodeći u pitanje pravila o privatnosti i zaštiti osobnih podataka.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravnu osobu koja se smatra odgovornom na temelju članka 6. za kaznena djela iz članka 3. stavka 1. može kazniti kaznenim ili nekaznenim novčanim kaznama čiji je iznos proporcionalan težini postupanja te individualnim, financijskim i drugim okolnostima dotične pravne osobe. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da najviša razina takvih novčanih kazni nije manja od:

- (a) za kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 1. točkom (h) podtočkama od iii. do iv.:
 - i. 1 % ukupnog svjetskog prihoda pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je počinjeno kazneno djelo ili u poslovnoj godini koja prethodi odluci o izricanju novčane kazne; ili
 - ii. iznosa koji odgovara iznosu od 8 000 000 EUR;
- (b) za kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 1. točkama od (a) do (g), točkom (h) podtočkama i. i ii. te točkom (i):
 - i. 5 % ukupnog svjetskog prihoda pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je počinjeno kazneno djelo ili u poslovnoj godini koja prethodi odluci o izricanju novčane kazne; ili
 - ii. iznosa koji odgovara iznosu od 40 000 000 EUR.

Države članice mogu utvrditi pravila za slučajeve u kojima nije moguće odrediti iznos novčane kazne na temelju ukupnog svjetskog prihoda pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je počinjeno kazneno djelo ili u poslovnoj godini koja prethodi odluci o izricanju novčane kazne.

Članak 8.

Otegotne okolnosti

U mjeri u kojoj sljedeće okolnosti nisu dio sastavnih elemenata kaznenih djela iz članaka 3. i 4., države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se jedna ili više sljedećih okolnosti može, u skladu s nacionalnim pravom, smatrati otegotnom okolnosti:

- (a) kazneno djelo počinjeno je u okviru zločinačke organizacije kako je definirana u Okvirnoj odluci Vijeća 2008/841/PUP;
- (b) kazneno djelo uključivalo je uporabu lažnih ili krivotvorenih isprava od strane počinitelja;
- (c) kazneno djelo počinio je profesionalni pružatelj usluga kršeći svoje profesionalne obveze;
- (d) kazneno djelo počinio je javni službenik pri obavljanju svojih dužnosti ili druga osoba pri obavljanju javne funkcije;
- (e) kaznenim djelom ostvarena je znatna financijska korist ili se to očekivalo, ili su izbjegnuti znatni troškovi, izravno ili neizravno, u mjeri u kojoj se takve koristi ili troškovi mogu utvrditi;
- (f) počinitelj je uništio dokaze ili zastrašivao svjedoke ili podnositelje pritužbi;
- (g) fizička ili pravna osoba prethodno je osuđena za kaznena djela iz članaka 3. i 4. pravomoćnom presudom.

Članak 9.

Olakotne okolnosti

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se u pogledu relevantnih kaznenih djela iz članaka 3. i 4. jedna ili više sljedećih okolnosti može, u skladu s nacionalnim pravom, smatrati olakotnom okolnosti:

- (a) počinitelj nadležnim tijelima pruža informacije koje ta tijela inače ne bi mogla dobiti i time im pomaže da identificiraju ili privedu pravdi druge počinitelje;
- (b) počinitelj nadležnim tijelima pruža informacije koje ta tijela inače ne bi mogla dobiti i time im pomaže da pronađu dokaze.

Članak 10.

Zamrzavanje i oduzimanje

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile zamrzavanje i oduzimanje predmeta i imovinske koristi iz kaznenih djela iz članaka 3. i 4. Države članice koje obvezuje Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća poduzimaju te potrebne mjere u skladu s tom direktivom.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile zamrzavanje i oduzimanje sredstava ili gospodarskih izvora koji podliježu Unijanim mjerama ograničavanja, a u vezi s kojima fizička osoba uvrštena na popis ili zastupnik subjekta ili tijela uvrštenog na popis počinu kazneno djelo obuhvaćeno člankom 3. stavkom 1. točkom (h) podtočkama i. ili ii. Države članice poduzimaju te potrebne mjere u skladu s Direktivom 2014/42/EU.

Članak 11.

Rokovi zastare

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi predvidjele rok zastare kojim se omogućuju istraga, kazneni progon, sudski postupak i donošenje presude za kaznena djela iz članaka 3. i 4. tijekom dovoljno dugog razdoblja nakon počinjenja tih kaznenih djela, s ciljem djelotvornog postupanja spram tih kaznenih djela.

2. Rok zastare iz stavka 1. najmanje je pet godina od počinjenja kaznenog djela kažnjivog kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje pet godina.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi predvidjele rok zastare od najmanje pet godina od datuma pravomoćne osuđujuće presude za kazneno djelo iz članaka 3. i 4. koji omogućuje izvršenje sljedećih sankcija izrečenih nakon te osuđujuće presude:

(a) kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine; ili

(b) kazne zatvora za kazneno djelo kažnjivo kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje pet godina.

4. Odstupajući od stavaka 2. i 3., države članice mogu utvrditi rok zastare kraći od pet godina, ali ne kraći od tri godine, pod uvjetom da je taj rok zastare moguće prekinuti ili suspendirati u slučaju određenih akata.

Članak 12.

Nadležnost

1. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi uspostavila svoju nadležnost za kaznena djela iz članaka 3. i 4. ako je:

(a) kazneno djelo u cijelosti ili djelomično počinjeno na njezinu državnom području;

(b) kazneno djelo počinjeno na brodu ili u zrakoplovu koji je registriran u dotičnoj državi članici ili koji je pod njezinom zastavom; ili

(c) počinitelj je njezin državljanin.

2. Država članica obavještuje Komisiju ako odluči proširiti svoju nadležnost na jedno ili više kaznenih djela iz članaka 3. i 4. koja su počinjena izvan njezina državnog područja ako:

(a) počinitelj ima uobičajeno boravište na njezinu državnom području;

(b) počinitelj je njezin službenik koji postupa u okviru svoje službene dužnosti;

(c) kazneno djelo počinjeno je u korist pravne osobe s poslovnim nastanom na njezinu državnom području; ili

(d) kazneno djelo počinjeno je u korist pravne osobe u vezi s bilo kojom poslovnom aktivnosti koja je u cijelosti ili djelomično obavljena na njezinu državnom području.

3. Ako je kazneno djelo iz članaka 3. i 4. u nadležnosti više od jedne države članice, te države članice surađuju kako bi utvrdile koja država članica treba provesti kazneni postupak. Predmet se, prema potrebi, upućuje Eurojustu u skladu s člankom 12. stavkom 2. Okvirne odluke Vijeća 2009/948/PUP⁽²¹⁾.

⁽²¹⁾ Okvirna odluka Vijeća 2009/948/PUP od 30. studenoga 2009. o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima (SL L 328, 15.12.2009., str. 42.).

4. U slučajevima iz stavka 1. točke (c) države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da izvršavanje njihove nadležnosti ne podliježe uvjetu da se kazneni progon može pokrenuti samo nakon prijave iz države mjesta počinjenja kaznenog djela.

Članak 13.

Istražni alati

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su učinkoviti i proporcionalni istražni alati dostupni za istragu ili kazneni progon kaznenih djela iz članka 3. i 4. Prema potrebi, ti alati uključuju posebne istražne alate, poput onih koji se upotrebljavaju u suzbijanju organiziranog kriminala ili u drugim slučajevima teških kaznenih djela.

Članak 14.

Prijavljivanje kršenja Unijinih mjera ograničavanja i zaštita osoba koje prijavljuju takva kršenja

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da je Direktiva (EU) 2019/1937 primjenjiva na prijavljivanje kršenja Unijinih mjera ograničavanja iz članka 3. i 4. ove Direktive i na zaštitu osoba koje prijavljuju takva kršenja, pod uvjetima koji su u njoj navedeni.

Članak 15.

Koordinacija i suradnja među nadležnim tijelima unutar države članice

Države članice među svojim nadležnim tijelima i ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa imenuju jedinicu ili tijelo za osiguravanje koordinacije i suradnje između tijela za izvršavanje zakonodavstva i tijela zaduženih za provedbu Unijinih mjera ograničavanja u vezi s kriminalnim aktivnostima obuhvaćenima ovom Direktivom.

Jedinica ili tijelo iz prvog podstavka obavlja sljedeće zadatke:

- (a) osiguravanje zajedničkih prioriteta i poimanja odnosa između kaznenopravnog i upravnoopravnog izvršavanja;
- (b) razmjena informacija u strateške svrhe, u okviru ograničenja utvrđenih u primjenjivom pravu Unije i nacionalnom pravu;
- (c) savjetovanje u pojedinačnim istragama, u okviru ograničenja utvrđenih u primjenjivom pravu Unije i nacionalnom pravu.

Članak 16.

Suradnja nadležnih tijela država članica, Komisije, Europol, Eurojusta i Ureda europskog javnog tužitelja

1. Ako se sumnja da su kaznena djela iz članka 3. i 4. prekogranične prirode, nadležna tijela dotičnih država članica razmatraju upućivanje informacija povezanih s tim kaznenim djelima odgovarajućim nadležnim tijelima.

Ne dovodeći u pitanje pravila o prekograničnoj suradnji i uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, države članice, Europol, Eurojust, Ured europskog javnog tužitelja i Komisija, u skladu sa svojim nadležnostima, surađuju u suzbijanju kaznenih djela iz članka 3. i 4. U tom cilju, Europol i Eurojust, prema potrebi, pružaju tehničku i operativnu pomoć koju nadležna nacionalna tijela trebaju radi olakšavanja koordinacije svojih istraga.

2. Komisija može, prema potrebi, uspostaviti mrežu stručnjaka i djelatnika za razmjenu najboljih praksi i, ako je to primjereno, pružanje pomoći nadležnim tijelima država članica kako bi se olakšala istraga kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. Ta mreža prema potrebi može pružati i javno dostupan i redovito ažuriran pregled rizika kršenja ili zaobilaženja Unijinih mjera ograničavanja u određenim geografskim područjima te u određenim sektorima i aktivnostima.

3. Ako suradnja iz stavka 1. obuhvaća suradnju s nadležnim tijelima trećih zemalja, ta bi se suradnja trebala odvijati uz potpuno poštovanje temeljnih prava i međunarodnog prava.

4. Nadležna tijela država članica s Komisijom i drugim nadležnim tijelima učestalo i redovito razmjenjuju informacije o praktičnim pitanjima, posebno o obrascima zaobilaženja mjera, kao što su strukture za prikrivanje stvarnog vlasništva i kontrole nad imovinom.

Članak 17.

Statistički podaci

1. Države članice osiguravaju da je uspostavljen sustav za bilježenje, izradu i dostavljanje anonimiziranih statističkih podataka o fazama prijavljivanja, istrage i sudskog postupka u odnosu na kaznena djela iz članaka 3. i 4. kako bi se pratila djelotvornost njihovih mjera u borbi protiv kršenja Unijinih mjera ograničavanja.

2. Ne dovodeći u pitanje obveze izvješćivanja utvrđene u drugim pravnim aktima Unije, države članice svake godine Komisiji dostavljaju statističke podatke o kaznenim djelima iz članaka 3. i 4., koji uključuju najmanje postojeće podatke o sljedećem:

- (a) broju kaznenih djela koja su države članice evidentirale i za koja su donijele presudu;
- (b) broju odbačenih sudskih predmeta, među ostalim na temelju isteka roka zastare za dotično kazneno djelo;
- (c) broju fizičkih osoba koje su:
 - i. kazneno gonjene;
 - ii. osuđene;
- (d) broju pravnih osoba koje su:
 - i. kazneno gonjene;
 - ii. osuđene ili novčano kažnjene;
- (e) vrstama i razinama izrečenih sankcija.

3. Države članice osiguravaju da se najmanje svake tri godine objavi konsolidirani pregled njihovih statistika.

Članak 18.

Izmjena Direktive (EU) 2018/1673

U članku 2. stavku 1. dodaje se sljedeća točka:

„(w) kršenje Unijinih mjera ograničavanja.”.

Članak 19.

Evaluacija, izvješćivanje i preispitivanje

1. Komisija do 20. svibnja 2027. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se procjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele potrebne mjere za usklađivanje s ovom Direktivom. Države članice Komisiji pružaju potrebne informacije za pripremu tog izvješća.

2. Komisija do 20. svibnja 2030. provodi evaluaciju učinka i djelotvornosti ove Direktive, uzimajući u obzir godišnje statističke podatke koje dostavljaju države članice te razmatrajući potrebu za ažuriranjem popisa kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Države članice Komisiji pružaju potrebne informacije za pripremu tog izvješća. Prema potrebi, tom se izvješću prilaže zakonodavni prijedlog.

Članak 20.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 20. svibnja 2025. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 21.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 22.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu 24. travnja 2024.

Za Europski parlament

Predsjednica

R. METSOLA

Za Vijeće

Predsjednik

M. MICHEL